

FOLK OG LAND

NR. 8 — 16. ÅRGANG

LØRDAG 15. APRIL 1967

LØSSALG 1 KRONE

Ralph Hewins holder toårs-oppgjør

En bedrøvelig regnskapsavslutning for det norske folk

MEN BREV FRA EN UNG STUDENT TYDER PÅ AT TENKENDE UNGDOM IKKE UTEN VIDERE VIL VÆRE MED PÅ FERDEN

Dengang Hewins var vel ansett i norske pressekreiser. Han vendte tilbake til Oslo i mai 1945 som representant for «Daily Mail» og ses her sittende i midten ved bordet sammen med representanten for «Daily Express» og «Aftenpostens» utenriksredaktør. Da representerte de to briter den nye okkupasjonsmakt.

i hans fødeland, som han bragte slik stor og vel anerkjent utmerkelse som menneskevenn, var reaksjonen giftig og sykkelig, i strid med ånden og bokstaven i hver eneste norsk lov og sedvane når det gjelder uttryksfrihet og hån mot norske pretensjoner om å være et vestlig mønsterdemokrati. Etter å ha kjent Norge i fred, krig og befrielse i et kvart århundre, og med utallige gode og gamle venner innenfor og utenfor norsk publisistvirksomhet, ville jeg aldri ha drømt om at dette talentfulle og respekterte folk kunne synke så lavt. Nu vet jeg bedre — eller kanskje verre

Dette panikkslagne norske hysteri har fortsatt uforminsket i to år. Det startet med den ekstraordinære oppførselen til Aftenposten, som ikke bare er den største og mest innflytelsesrike avis i landet, men er alminnelig respektert utenlands som det ledende organ for norsk offentlig mening. Som sådant var jeg en gang stolt over å medarbeide i bladet. Likevel valgte den-

Kjære redaktør Melsom

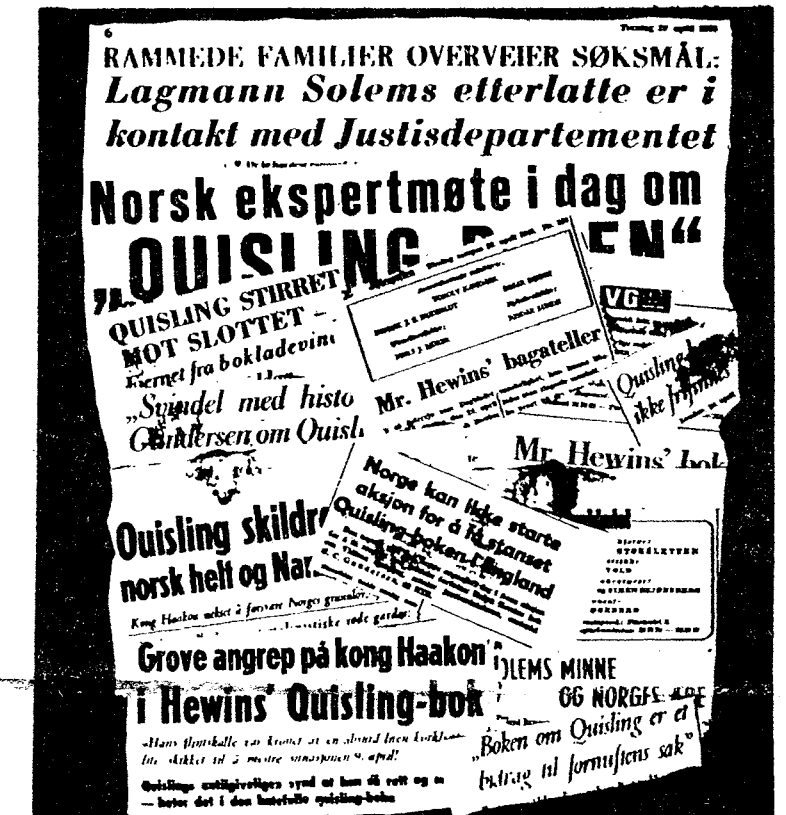
9. april var det nøyaktig to år siden min biografi «Quisling — prophet without honour» kom ut i England, hvor den ble godt mottatt av seriøse kritikere. De aksepterte stort sett min nyvurdering av begivenheter i Norge før, under og etter 9. april 1940 som et rettidig, fair, objektivt og grundig arbeide (f. eks. The Times Literary Supplement, Financial Times og Illustrated London News). Den amerikanske utgave vakte også oppmerksomhet, varierende fra en hel side i Newsweek («forcefully documented» — kraftig dokumentert) til to hele sider i Seattle Post Intelligence ved Berne S. Jacobsen, som overvar Quislingrettergangen (slik som jeg gjorde) og tok med det meget talende avsnitt: «Det kan ikke diskuteres at det var en uomtølig forutinntatthet mot Quisling i dette ensformige surrogatrettslokale. «Denne måte å behandle boken på på begge sider av Atlanterhavet var konstruktiv og viste respekt for de historiske kjennsgjerninger som har kommet frem siden 1940 — 45 og modifisert krigstidens propagandistiske slagord over

hele verden — bortsett fra i lille Norge.

Bortsett fra i den mikroskopiske pro-Quisling presse-

AFTENPOSTEN fant det anstendig å sette Quislingaktoren Annæus Schjødt til å anmelde boken til Hewins. Men det stod jo i stil med objektiviteten ellers når det gjelder behandlingen av landssvikoppgjøret.

Presseklipp til belysning av Cappelenes vurderingsevne

ne samme avis den fulstendige uetiske kurs å utpeke ingen annen enn den mest forutinntatte og kompromitterte person i Norge til å anmelde min bok — nemlig Annæus Schjødt, som faktisk var aktor i Quislingsaken, ved siden av en gang å ha vært venn av den tiltalte og juridiske rådgiver for Quislings beste venn Fredrik Prytz — sistnevnte også i slekt gjennom giftermål med en av Aftenpostens redaksjonelle ledere. Schjødts forutsette dom over boken min, «frekk historieforfalskning», anslo tonen for den efterfølgende norske reaksjon, noe som tydeligvis var hensikten.

Etter å ha profitert av utsendelsen av Fritt Folk og av trykningen av Deutsche Zeitung in Norwegen under den tyske okkupasjon, er Aftenpostens iver efter å dulme sin samvittighet og sone for sine krigstidssynder forståelig, men likevel ikke unnskyldelig. At avisen så skulle trekke tilbake sin innbydelse til meg om å svare på den lavine av kritikk som Schjødts skjellsord fremskynte og avvise det meget moderate svar som jeg oversendte, undergraver et-

hvert krav Aftenposten har på å være en fair eller seriøs avis.

Og hva mere er: Aftenposten fulgte også den uetiske kurs å bruke sin innflytelse til en kampanje for å ødelegge den bok jeg hadde fått i oppdrag å skrive om Veøy og hadde fullført — et foretagende som samme avis hadde slått opp på første side i et

(Forts. side 2)

Også O. C. Gundersen hadde sitt å si om Hewinsboken. Her ser det faktisk ut som han har dårlig samvittighet

Hewins holder oppgjør - -

(Forts. fra side 1.)

tidligere intervju med meg, og som bortsett herfra ikke hadde noe som helst å bestille med Quisling.

Når det gjelder begge disse punkter, så ville Aftenpostens opptreden ha dannet grunnlag for rettsforfølgelse i alle andre vestlige demokratier enn Norge, hvor konstitusjonen og sivil-, og kriminallovgivningen har vært hånet hårdnakket og støyende fra tiår til tiår siden 1940.

Jeg bare nøler med å gå til passende juridisk aksjon mot Aftenposten fordi jeg ikke har noen tillit til norsk rettsvesen av flere grunner: Ingen annen enn den tidligere justisminister Gundersen fulgte den uforstandige og partiske kurs å erklære min bok for å være «svindel med historien» før han endog hadde lest den — Terje Wold, den onde ånd blant de virkelige skyldige menn av 1940, som sviktet deres land, flyktet og utstedte ukonstitusjonelle lover for å dekke over deres bommerter, innehar fremdeles den helt upassende stilling som høyesterettsjustitiarius — Paal Berg, som fritok Quisling for skyld i forbindelse med «9. april», opprettet et illegalt administrasjonsråd og ville avsette kong Haakon, derefter bekreftet dødsdommen over Quisling, hadde den enestående freidighet å overta stillingen som høyesterettsjustitiarius etter krigen og det totalt ufortjente hell å overleve til denne dag som en ansett borger: Og videre, Schjødts behandling av de tyske vitneprov under rettssaken mot Quisling viser seg nu å være i strid med rettsvesenets etikk i andre vestlige demokratier.

Forfremmelsen av fire slike menn til høy rang innen norsk rettsvesen undergraver enhver tillit en utlending, eller for den saks skyld nordmennene selv, kan ha til rettergangen i landet. I en slik usunn atmosfære uten adgang til upartisk juridisk oppreisning, er det ikke rart at en forfatter ustraffet kan bli injurert og skandalisert, og at bare de modigste nordmenn våger å innlate seg på å legge frem de historiske kjensgjerninger som splitter og forvirrer folket helt frem til denne dag. Slike tyranniske forhold undergraver i virkeligheten selve grunnlaget for sunt akademisk liv, fritt sosialt samkvem og hele folkets moral, såvel som lovlig styre, og det i en slik utstrekning at få nordmenn er oppmerksomme på hva deres institusjoner har degenerert til, eller våget å se det i øynene hvis de hadde en anelse om det, for ikke å snakke om å

gjøre noe for å rense denne Nordens augiasstall.

Under disse omstendigheter var det neppe overraskende at det store forlag J. W. Cappelen inntok den karakterløse holdning å frasi seg en opsjon på min bok med det magre påskudd at den «vil ikke, slik vi hadde håpet, forårsake noen heftig debatt i det hele tatt, men simpelthen bli puffet tilside som uvesentlig.» I virkeligheten er tusen eksemplarer av den engelske utgave solgt i Norge trass i boikotten som ble anstiftet av Aftenposten og understøttet av andre norske aviser.

Hva mere er, boken gjorde slik furore i Norge at UD i all hast sendte ut et «viktig korrektiv» (eller «motbok») «Norway and the Second World War» som skulle «distribueres til flere land» av departementet, som overveiet «behovet for å få boken oversatt til andre fremmede sprog (Royal Norwegian Information Service press bulletin, London November 10, 1965).

Boken min var tydeligvis alt annet enn «uvesentlig». Den tiltrakk seg faktisk en nesten uvanlig publisitet, som har vart i to år og til og med nådde så langt som til en stortingsdebatt og overveielse av en spesialkomité nedsett av justisdepartementet.

Trass i denne enorme interesse, som strakte seg fra presse og fjernsyn til Stortinget og to departementer, innbefattet utenriksrepresentasjoner ved Arne Skaug, ambassadør i London, til Foreign Office og britiske domstoler, og kulminerte med den subsidierte og vidt bekjentgjorte «motbok», så får ikke nordmenn tillatelse til å lese en norsk utgave av boken som var årsaken til kontroversen og rørte ved katalysatoren til moderne norsk historie.

Da det etter uendelige anstrengelser endelig ble funnet et norsk trykkeri til å produsere boken på norsk, ble prosjektet sabotert. Etter å ha satt opp boken, sensurerte selskapet avsnitt med rent politiske anførsler, ingen av dem injurierende eller uvesentlige som grunnlag for saksanlegg, og startet på denne måte lange diskusjoner som truet med å hindre at boken kom ut på markedet før jul, ved siden av å lage vrøvl av den grunnlovsfestede trykkefrihet som alle nordmenn antas å være tilsikret og er et av bolverkene for et demokratisk regjeringssystem.

Da det etter en tapper anstrengelse fra et privat selskaps side og fra offentlige abonnenter lykkedes å bringe den norske utgaven ut før jul, og således i noen utstrekning å forsvare «tryk-

kefriheten», ble boikotten intensivert voldsommere enn noen sinne. Kritikerne hevdet at boken var blitt avsvakket og antydnet dermed at den ikke var verd å bli kjøpt, mens det bare var rettet noen få mindre feil og en henvisning til dommer Erik Solem fra Quislingrettssaken var blitt modifisert. Det ble satt igang en kampanje mot de bibliotek som våget å legge frem boken. Bokhandlerne ble nesten alle terrorisert til å ignorere den. Likevel ble 6 000 eksemplarer solgt i løpet av de første fjorten dage! Den selges i virkeligheten fortsatt og holder på å bli en bestseller i sin genre.

Betydningen av boken er således fastslått — først ved den hektiske reaksjon fra «det offisielle Norge», som visse ville ha ignorert den i likhet med Cappelen hvis den virkelig hadde vært «uvesentlig» — for det annet gjennom det betydelige salg av de engelske og norske utgaver, trass i den nesten vanntette boikott av begge.

I parentes kan jeg tilføye at bare en eneste norsk avis (og ved en annen anledning det norske TV) har våget å ta kontakt med meg under denne vedetta, skjønt min adresse er vel kjent og jeg engang var en akseptabel medarbeider. Sannsynligvis er denne uetiske fryktsomhet refleksjonen av en politikk, nemlig den å ignorere ubehagelige historiske kjensgjerninger og å overvelde befolkningen med den forvrengte krigstidsversjon av begivenhetene, for dermed å forsvare kapitalinteresser og å unngå den lange oversittede rehabilitering av Quisling og tallrike uskyldige tilhengere, hvis patriotisme, idealisme, forvirring, frykt eller imellom rene eksentrisitet, bragte dem over på den tapende side.

Denne oversikt over min boks skjebne gjennom de forløpne to år bringer meg over til fremtiden, som var min opprinnelige tanke da jeg fikk ideen til en Quislingbiografi og ble bestyrket i under mine forlengede undersøkelser i Norge, da jeg utførte den meget korrekte historiske plikt å lese tilgjengelig litteratur og snakke med overlevende på **begge** sider.

Jeg håpet og trodde at mine perspektiver og kjensgjerninger, ervervet gjennom langvarig kjennskap til landet og informerte norske kilder, sammen med allierte og tyske etterkrigspublikasjoner, skulle kunne stimulere til hittil ikke eksisterende «dialog» mellom «jössinger» og de såkalte «nazister», for således å bygge en bro mel-

lom en sjettedel av befolkningen og resten, å gjenforene mine utallige venner på begge sider og fjerne krigstidens «Quisling»tilsvining fra en av mine favoritnasjoner. Naturligvis ventet jeg sterk opposisjon fra de blinde, dovne og uvitende, og også fra de virkelige «skyldige menn» som stakk av fra sine stillinger og skjøv ansvaret over på Nasjonal Samling, som ble på sin post og gjorde sitt beste under forferdelige omstendigheter — under forhold ukjent for Norge i historie, psykologi og jus. Jeg trodde naivt nok at min etablerte posisjon i Skandinavia som diplomat, journalist og forfatter, og mine utmerkede forbindelser i Norge, ville beskytte mot baktalelse og sikre fair kommentarer. Jeg ble skuffet.

Reaksjonen kunne neppe ha blitt mere ensidig eller forvrengt, idet den strakte seg fra gjentatte beskyldninger om at jeg er «nynazist», skjønt ingen i Skandinavia som kjenner meg kunne støtte en slik anklage, til sensasjonslyst, bestikkelighet, svindel, løgn og pornografi. Ministere, stortingsmenn, sakførere, historikere, publisister, pressen, fjernsynet og selv den lutherske kirke har slått seg sammen til et samvittighetsløst, ærekrenkende og hysterisk kor av raseri og skjellsord, noe som forråder et fundamentalt «skyldkompleks» eller med alminnelige ord «dårlig samvittighet».

Kanskje dette kan være et lite fremskritt, som kan bringe den nødvendige «dialog» et skritt nærmere. Iallfall har Kristian Welhaven vært anstendig nok til å innrømme på trykk at Oslo ble overgitt uten kamp på regjeringens ordre og at Nygaardsvoldregjeringen i hemmelighet underhandlet med tyskerne mens hundrevis av patriotiske, men ikke uniformerte

nordmenn unødvendig falt i kamp. Også professor Olav Riste har vært rettskaffen nok til å utelate den ikke bekreftede beskyldning mot Quisling at han hemmelig planla den tyske invasjon med en av Hitlers etterretningsagenter i København 3. april 1940 og å ignorere den «quisling»myte som oppstod 9. april. De mere ekstravagante angrep på Quislings karakter blir ikke lenger fremført etter at professor Magne Skodvin har attestert at han privat var en rettskaffen mann. (A man of «private rectitude»)

Slike modifikasjoner er bedre enn intet. Men det er langt fra den omfattende og faktiske revidering av norsk samtidshistorie som kreves av upartiske norske historikere som jeg håpet på å fremprovosere. Når de ubehagelige kjensgjerninger oppfattes, blir de vanligvis bare utelatt (f. eks. kapitulasjonsordren av 10. juni 1940) eller leilighetsvis nevnt rent **en passant** og forvrengt sterkt subjektivt (f. eks. Benjamin Vogt i hans «Mennesket Vidkun og forræderen Quisling»).

Jeg måtte vente helt til nu i mars sistleden før jeg fikk en virkelig objektiv og analytisk reaksjon på min bok av **noen politisk karakter fra en nordmann**. Den kom også fra en meget intelligent, skrivekyndig student i tyveårene, som må forbli anonym som følge av det rådende klima med hat og represalier. Dette er meget oppmuntrende av flere grunner.

Det viser at «sannheten vil frem» og i virkeligheten alt har nådd de viktigste folk i ethvert land, den oppvoksen-
(Forts. side 7)

Har De skaffet FOLK OG LAND en ny abonnent for 1967?

ÅRSMØTE

I FORBUNDET FOR SOSIAL OPPREISNING

holdes fredag 21. april kl. 17 i GROTTEN RESTAURANT, Wergelandsvegen 5, Oslo.

Adgang har alle som har betalt medlemskontingent eller stønad i 1966 eller 1967.

Til behandling foreligger årsberetning og regnskap for 1966, valg av uttredende styremedlemmer m. v.

Det vil bli forskjellige redegjørelser om aktuelle spørsmål, bl. a. av Hans S. Jacobsen om utgivelsen av Hewinsboken og planer om ytterligere utgivelser fra Store Bjørn forlag.

Melding om saker som ønskes tatt opp på dagsordnen må ellers være sekretariatet ihende senest 14. april.

Efter møtet blir det anledning til selskapeleg samvær på vanlig restaurantbasis.

Styrets medlemmer innkalles til møte samme sted og samme dag kl. 15.

Arbeidsutvalget

FOLK OG LAND

UAVHENGIG POLITISK PUBLIKASJON

Redaktører:

ODD MELSDOM, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

«Frie og selvstendige»
redaktører

Vi kan ikke si annet enn at vi gråter tørre tårer over den påståtte krenkelse direktør Munck har tilføyet norsk presse. For er det noe som har utmerket denne presse etter verdenskrigen, så er det såvisst ikke «redaktørens frie og selvstendige stilling», for å tale med den bekymrede formann i Redaktørforeningen, Dagbladredaktøren Roald Storsletten. Redaktørene har tvertimot praktisk talt uten unntagelse opptrådt som en flokk lydige papegøyer, og de som i virkeligheten har redigert norsk presse er de rettsfornektene og historieforskere som fikk bukten og begge endene i 1945.

Det er derfor med adskillig forbauselse de informerte idag er vitne til de jammerlige hyl som stiger opp fra de forskjellige pressens organisasjoner fordi den mann som har satset sine penger for å redde Morgenposten fra å lide avisdøden også vil trekke opp visse nye retningslinjer for driften av avisen. At den fungerende redaktør ikke finner å kunne arbeide etter disse retningslinjer og trekker seg tilbake har naturligvis hverken Munck eller andre klandret. Heller ikke at enkelte medarbeidere — såsant de da handler uten organisasjonsmessig og kollegialt press — har fulgt ham.

Morgenposten kom som kjent for alvor ut på glattisen da dets daværende redaktør i videste utstrekning stilte avisen til disposisjon for den autoriserte hets og brukte sin «frie og selvstendige stilling» til å trykke ondsinnede bakvaskelser mot Forbundet for Sosial Oppreisning og dets formann. Selv en norsk rett etter 1945 dømte avisen og redaktøren for denne innsats. Og etter dette gikk det raskt videre ned ad bakke med bladet. Den uheldige «frie og selvstendige» redaktør ble avskibet til SAS og en av hans underordnede medarbeidere ble — såvidt vi forstår rent midlertidig — anbragt i den frie og selvstendige stillingen, mens det ble innledet forhandlinger med Nationen om et samarbeide som kunne muliggjøre fortsatt drift. Forhandlingene førte ikke frem og så rykket altså direktør Munck inn som reddende engel. Da den midlertidige gikk, overtok en, såvidt vi kan forstå meget habil etterfølger, som delte Muncks syn. Noe han må ha lov til.

Vi skulle tro at alle mennesker som godtar eiendomsretten må være enige om at direktør Munck både har juridisk og moralsk rett til som eier å trekke opp de retningslinjer hans avis skal redigeres etter. Spesielt da når disse retningslinjer såvidt vi forstår nettopp går ut på å frigjøre avisen fra dens avhengighet av makthavere og grupper som siden krigen har gjort norske redaktører til lydige slaver i den autoriserte hetsens tjeneste. Han vil tydeligvis rette på det som har vært norsk presses skam og fornedrelse etter krigen: den ensrettethet som bare har latt det autoriserte syn komme til orde.

Det er en ganske freidig og avgjort sosialistisk innstilling både Redaktørforeningens Dagbladformann og Presseforbundets VG-formann gir uttrykk for på vegne av sine respektive organisasjoner når de hevder at det er noe nærmest umoralsk i dette at en privatmann eier en avis, mens det er i full orden at familier, partier og ukontrollerbare aksjegrupper og økonomiske bakspillere har det avgjørende ord.

Men så er det da vel også et ganske annet sted hunden ligger begravet, skulle vi anta! Det er vel simpelthen frykten for at Morgenposten med sine nye retningslinjer skal demonstrere hvorledes en fri presse virkelig bør være som

80 år

Ein av våre mest trufaste kampfeller på Helgeland, Petter Fiksdal, Nesna, fylte 80 år mandag 10. april.

Fiksdal er gamal anleggsarbeidar, og har vore i arbeid nær sagt på alle kantar av landet. Men dertil har han også vore jordbrukar, og har bygd opp eit pent bureisingsbruk på Nesna, der han enno bur. Bruket har han no overlatt til sonen Odd, men det er ikkje svært lenge sidan gubben sjøl var å sjå i fullt arbeid i minkgarden.

Det beste skussmål dei gamle anleggsbussane kunde gi ein kamerat og yrkesbror, det var om dei kunde kalle han «renhårig». Fiksdal er «renhårig» i ordet si aller beste mening, men dertil har han også ein god del av bondens sikre jamvekt og sunde vet. Vi som sat saman med Fiksdal i Skansen, Toppen og Nyrud konsentrasjonslæger i 1945 og 46, er sikkert alle enige om at vi har mykje å takke han for. Uredd sa han si mening til kven som helst — o' oftast på ein så humorfylt måte, at motparten vart svar skyldig. Aldri klaga han over vanlagnaden —, nei «eg har det så godt som eg aldri har havt det,» sa han, «slepp å sørge for mat og hus, og om kvelden kjem det ein mann og stenger døra, så eg kan sova trygt til han kjem og let opp igjen om morran!» — Snakk om galgenhumor!

Gode kamerat Petter Fiksdal! Eg er sikker på at eg har alle gamle fangekamerater med meg når eg med dette ynskjer deg hjarteleg til lykke med dine 80 år! Kanskje kjem ingen av oss til å oppleve at rettssviket frå 1945 blir ålment erkjend o' retta. Det spelar ikkje så stor rolle for oss lenge. I si tid vil sova felle sin dom, og utgangen er sikker: Det var vi som streid for Norge og det norske folket, — dei andre kiemna berre for eit rote system og ein tom illusjon om fridom.

T.E.

ligger bak. For det vil stille dagens vanlige «frie og selvstendige» redaktører i lite flatterende belysning. Og kaster først én avis av seg det hets- og propagandaåket pressen så trofast har båret i snart et kvart århundre, så kan det nok bli åpenbart litt av hvert også om denne «frie» pressen og dens bakspillere.

Og til syvende og sist: Er det noe som strider mot pressfriheten, så er det dette at redaktørens «frie og selvstendige stilling» undergraves av et idiotisk fagforeningstyranni, som prøver å lansere uvilje mot eiendomsretten som almengyldig presseetikk.

Hm!

I.
Den 24. april 1964 var rettssviket, også kalt rettsoppgjøret sist til debatt i Stortinget.

Referatet fra denne debatt er et meget interessant dokument. Meget, både det som står der og særlig det som ikke står der.

II.
Den som overvar debatten vil huske, at sakens ordfører Edvard Isak Hambro, uttalte, at oppgjøret var ulovlig men nødvendig. Herr Hambros åpenhjertige tilståelse gerader ham til ære, men hans forklaring på nødvendigheten, den å beskytte NS-folk, virket nok ikke overbevisende på justisministeren, Gundersen, hvis motiv for sin medvirkning åpenbart er å søke på andre felter. Herr G. avviste skaprt herr H.'s påstand med at oppgjøret var

lovlig, m.a.o. i overensstemmelse med norsk lov.

Ingen av de to herrers uttalelser om dette er gjengitt i referat fra debatten.

III.
Tankene går uvilkaarlig tilbake til ikke-fullmakten fra Elverum og referatet derfra. Det synes å ha gjennomgått en lignende metamorfose og dermed er gjort uoddelig blant fullmakter.

IV.
Det er ikke å forundre seg over, at de, som har nedkallt historiens dom over seg, det er hva man i dagligtale her i landet kaller manns ettermæle, er like redd for denne som for hinmannen selv.

Vi skal komme tilbake til både «nødvendigheten» og debattens jeremiader fra forskjellig hold.

Olaf Holm

Påskeaften 1967

Det er nok bare de største forkynnere, de varmeste sjelhyrder som får holde høymesse i radio. Siden 1950 har jeg trolig lyttet til disse høymesser, det er blitt adskillige utlegninger og prekener gjennom årene. Få er de hyrder som i sin forkynnelse har utelatt temaet: I den mørke tid da det var farlig å forkynne Ordet her i landet. Sannhetsverdien i dette utsagn kan diskuteres. Men hva verd har dette tema for en sökende sjel, hvilken trøst bringer det til et ulykkelig menneske?

Jeg har sittet og repetert en dokumentsamling, den når sitt høydepunkt i «Kirkens grunn. Påskeaften 1942». I «den tid» forskanset kirkens presteskap, de som hyrder skulle være, seg bak en festningsmur av veritabel norsk gråstein. Deres våpen var jus og katolsk makttanke og maktbegjær. Festningens kommandant var bisp Berggrav. Det som dengang var en festning er senere blitt et fengsel, fangene er de levende prester, fengselsdirektøren den døde Berggrav.

Stansede vandrere.

Det var en tid jeg hyste bitterhet mot presteskabet, idag føler jeg bare medlidenhet. Folket går kirkegården forbi, den er forresten nesten bestandig stengt av frykt for tyveri. Julen er blitt nissens fest, nåsken et folketrekk opp til sne og vidde eller til sydens sol og varme. En prests ord i den offentlige debatt vekker nesten bare spottende munterhet, han avvises med det enkle argument at han bare er en prest. Moraldebatten føres av en kristen professor i medisin, og det så

grundig og alvorlig at de frigjorte radikalere gripes av hysteri og argumenterer med fresing og armsving. Ti slike som professor Iversen og den radikale fylking ville ha vært drevet på defensiven.

Hvilket hav av ord er ikke skrevet og uttalt om «dengang», hvilke minnesteiner reist og minnetavler opphengt, men Ordet leses og utlegges ut i det tomme rom. Hvrdebrevne leses ikke, Ordets popularisering vekker ikke munterhet engang.

Var kampen «dengang» så hard at en dvaletilstand måtte bli følgen, eller var og er mennene for små? Eller har utfordringen manglet? En skulle ikke tro det: Kristenundervisningen ut av skolen, erstattet med en ufordøyelig graut av allskens fremmede religioner, en skrikende mangel på disiplin i litteraturen, i pressen, i seksuallivet og i forholdet til nestens gods. Men nei, stillhet. Det skal manns mot til å stige opp på taket til maktens Velferds-David og si: Du er mannen! Men en slik oppstigning ville vise kristendommens sanne åndsmakt.

A.D.

Ja, en kan spørre!

9. april ble tilbørlig feiret også av HØYRE. I MORGENBLADET finner vi således denne annonseringen av et stort lukket «spesialmøte kun for UH-, Høyre-medlemmer, militære i uniform og tidligere Milorg-mannskaper»:

«9. APRIL — IGAR OG IDAG. Hva skjedde og hva skjer? Er MILORG og VIETCONG det samme?»

Ja, de gode høyrefolk kan sannelig spørre!

Krigføringsproblemet 1940–1945

En redegjørelse bygget på kjensgjerninger og solide kilder av avdøde major og byråsjef i Forsvarsdepartementet Finn Kjelstrup

17.

EPILOG

Den frivillige innsats i øst og vest sett under storpolitisk synsvinkel.

Formålet for den frivillige innsats i øst var som bekjent hjelp til Finnland. Ved siden av sympatien for Finnland og tanken på Nordens sikkerhet mot øst var deltagelsen utslag av en desidert innstilling imot kommunismen, slik den artet seg i praksis. Men den var også influert av tyske forespeilinger om oppnåelige fordeler for Norge, i forbindelse med antydning om overføring av Finnmark til Finnland i tilfelle av finsk seier uten norsk hjelp. Norske befalingsmenn hadde også interesse av å høste militær erfaring ved deltagelse.

Tilslutningen var uttrykk for overbevisning om at Norges statlige krigføring var opphørt 10. juni 1940, at eksilregjeringen var ute av funksjon forfatningsmessig og folkerettslig sett, og at det etablerte interimstyre var folkerettslig legalt, — m. a. o. tre forutsetninger som også etter kompetent juridisk skjønn stemte med de faktiske forhold. Eventuelle betenkeligheter bortfalt etter erklæring fra Justisdepartementet om at tiltaket var legalt.

Den norske eksilregjering sto som kjent i vennskapelig diplomatisk forbindelse med Finnland til 7. des. 1941 (tidspunktet for oppløsning av den norske legionsstab), medens forbindelsen med Sovjet-Samveldet var brutt fra 8. mai 1941 som anført før.

De frivilliges innstilling og innsats bør — etter den oversikt som nå tas — betraktes under en synsvinkel som er mer omfattende enn ut fra både nasjonalt sneversyn og hensynet til Nordens interesser alene. Hva man enn kan mene om deltagelsen følelsesmessig, sett fra engelsk-norsk synspunkt, eller ut fra oppfatning av Norge som statlig krigførende, så vidner den iallfall om en forståelse av den bolsjevikiske fare for Europa og verden forøvrig som de ledende statsmenn i vest (og et flertall i den norske befolkning) dessverre først **altfor sent** har tilegnet seg, — noe menneskeheten som helhet må bøte hårdt for.

Har den norske frivillige

deltagelse i Finnland bidratt litt til å holde fronten, og dermed til å oppnå lempeligere kapitulasjonsvilkår for dette land, så er det et positivt resultat, ikke alene for Finnland, men for Norden som helhet, og derigjennom også for Vest-Europa.

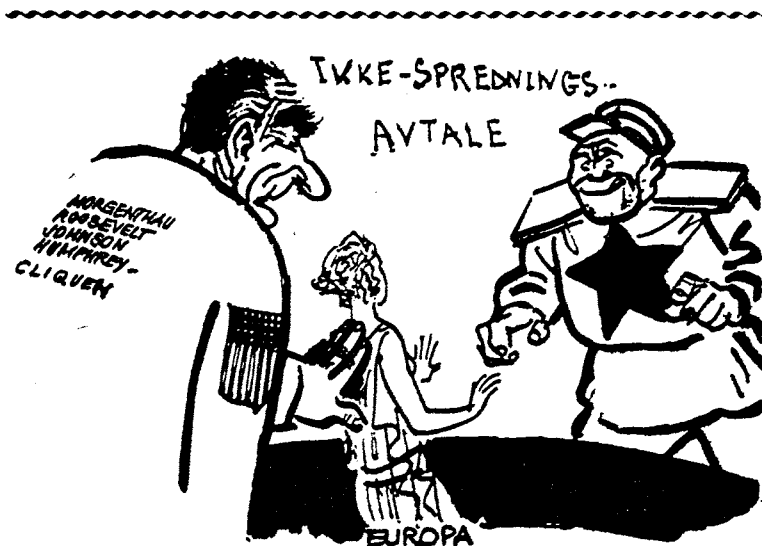
Norske frivilliges deltagelse i vest var anerkjennelsesverdigg i den utstrekning den kan ha bidratt litt til landets frigjoring, selv om den var overflodig, og dessuten skadelig for okkupasjonsvilkårene og risikabel for tilfelle av tysk seier. Men slik som utviklingen har artet seg, er det idag en kjensgjerning, at deltagelsen i å bryte ned Europas germanske bolverk mot bolsjevismen — til og med i samband med denne, like til den sadistisk pregede gjennomføring av Roosevelt's og Churchill's skjebnesvangre krav om «unconditional surrender» — på ingen måte har vært til fordel for Europa³⁾ og det angivelige formål med den engelsk-franske krigserklæring i 1939: Polens integritet og frihet⁴⁾. Ikke alene er Polen nå vasall under Sovjet-diktatur, men ytterligere 9 ikke-russiske land er helt eller delvis kommet innenfor «jernteppet», — et krigsresultat som England, demokratiets forkjemper, har akviessert ved.

Den slaviske fare og bolsjevismen er blitt faktorer av verdensomspennende betydning, — noe de foran nevnte statsmenn og de vestlige demokratier må bære det tunge historiske ansvar for.

³⁾ Den engelske professor i folkerett, Carr, som i sin bok «Conditions of Peace» (utkommet

i 1943) har trukket opp retningslinjene for forholdet til Tyskland etter krigen, har på side 173 anført at det var vanskelig å tenke seg noen annen mulighet for opprettholdelse av Europas stilling som verdens centrum, enn en fullstendig tysk seier over U.S.A. og England. Dette er et interessant eksempel på at menings- og ytringsfrihet ble respektert i England. I Norge ville en sådan anførsel i trykt skrift i 1943 antagelig blitt betraktet som landsvik.

4) Det var som kjent opprettholdelsen av Polens stramme transittbestemmelser i «Korridoren» som ble «casus belli». Allerede under fredsslutningen i Versailles ble «Korridoren» av fransk feltmarsjall utpekt som utløser for neste verdenskrig. Den engelske «blanko-fullmakt» til Polen under forhandlingene angående det tyske forslag om adgang til transitt i forseglede vogner må sees i lys

*Slik ser skikkelige européere den ikkespredningsavtale for atomvåpen
som stormaktene med tilslutning av lillebror Lyng ivrer så sterkt for.
Fra en tysk avis.*

Slik ser forresten «Daily Telegraph» det: Det historiske beryktede bilde av «de tre store» på Jalta er av bladets tegner overført til dagens situasjon med nutidens tre «store» Wilson, Johnson og Kosygin, som med avtalen vil skaffe seg kontroll over atomenergien og konkurrentenes industri. De flankeres av de Gaulle og Mao som ikke vil underkaste seg diktatet.

MED EN SOVJETSOLDAT I VERDENSKRIGEN

For FOLK OG LAND av armeneren Jerwand Dsbanian.

NYTTÅRSFESTEN

Etter julefeiringen hadde vi arbeidet bare tre, fire dager, da vi fikk ordre om at nu skulle vi ta oss et par dager fri igjen. Allerede tidlig nyttårsaften kjørte tyskerne inn på skolens gårdsrum en lastebil fullastet med nyttårsvarer. Påny gikk vi igang med å åpne pakkene for å rømte nyttårsbordet med dekkate matvarer. Men denne

herav, samt av problemets delikate natur og betydning for Tyskland, m.a.o. som en presumptivt planlagt og beregnet «casus belli». Jfr. Stalins uttalelse til «Pravda» (iflg. «Arbeideren» for 30. november 1939) om krigen: «For det første har ikke Tyskland overfalt Frankrike og England, men Frankrike og England har overfalt Tyskland og overtok dermed ansvaret for krigen. For det annet: Etter at krigen var begynt, vendte Tyskland seg med et fredsforslag til Frankrike og England, et forslag som Sovjet-Unionen understøttet.»

gang var det ingen nyhet for oss, for vi kjente til nyttårsfeiringen som sovjetfolkets største familiehøytid med gaver og vodka i store mengder. Særlig gjaldt det i Armenia, hvor nyttåret feires efter en særegen tradisjon. Overalt i Sovjet samles folk i hjemmene nyttårsaften for å innlede det nye år med svære matgilder. Restauranter og kafeer er overfylte, gatene er festlig opplyste med kulørte papirlykter, og presidenten ønsker sovjetfolket et godt nytt år i radio og fjernsyn.

Også i Armenia er nyåret innledet med store festligheter innen familien. Festen tar til slik som i Europa ellers på selve nyttårsaftenen. Av hvilken grunn sovjetstyret ikke turde motsette seg det folkelige ønske om å feire nyttår tør jeg ikke ha noen mening om. Fremdeles regnes også tiden efter Kristi fødsel og er for såvidt en kristen høytid, noe som den kommunistiske marxisme ellers sterkt motarbeider. Det er den største familiehøytid i Sovjetsamveldet og kan sammenlignes med festlighetene den 1. mai og revolusjonsfesten den 7. november.

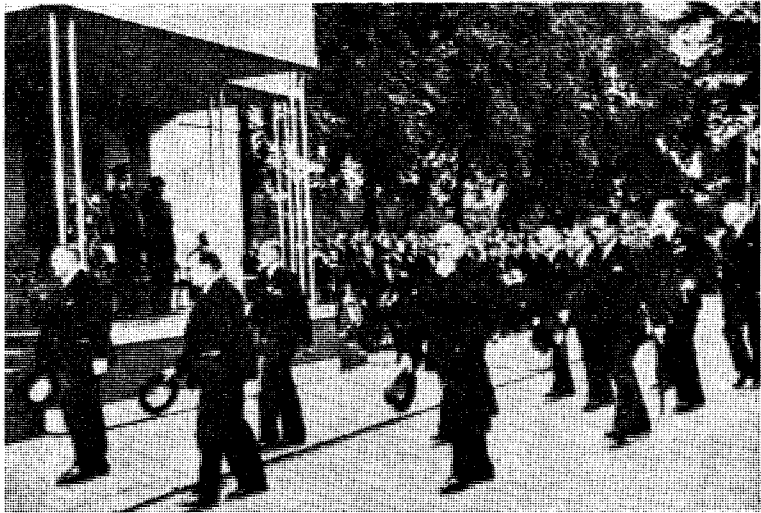
KJØPERUSJ OG KØER

Det store kjøperusjet begynner gjerne en ti dager før nyttårsaften, da butikkerne holder åpent lenger enn vanlig, samtidig med at køene aldri synes å ta slutt. Men sovjet-husmødrene står ikke i kø for å få tak i luksusvarer og nyttårs-gaver, det gjelder langt mer å få tak i vanlige matvarer. Kanskje må de stå i flere køer for å sikre seg de nødvendige ingredienser til festmåltidet. Penger har de måtte spare gjennom lange tider, for en nyttårsaften blir aldri billig. En gjennomsnittshusholdning på la meg si fire personer kan spare bortimot 800 kroner, noe som tilsvarer en industriarbeiders månedslønn. Ingenting må mangle på bordet den dagen, koste hva det koste vil, resonnerer den alminnelige mann. Så får man heller etter størrelsen nyttårsfesting ta inn på livremmen og nøye seg med brød og poteter. Det er også mulig at det for manøveier opp for den tidligere julefest, som ikke er noen offentlig anerkjent høytidsdag i et land hvor myndighetene på alle mulige vis bekjemper overtro og kristendom.

(Forts. side 6)

Det for Norge så sørgelige rettsoppgjøret

AV ADVOKAT SVERRE HELLIKEN

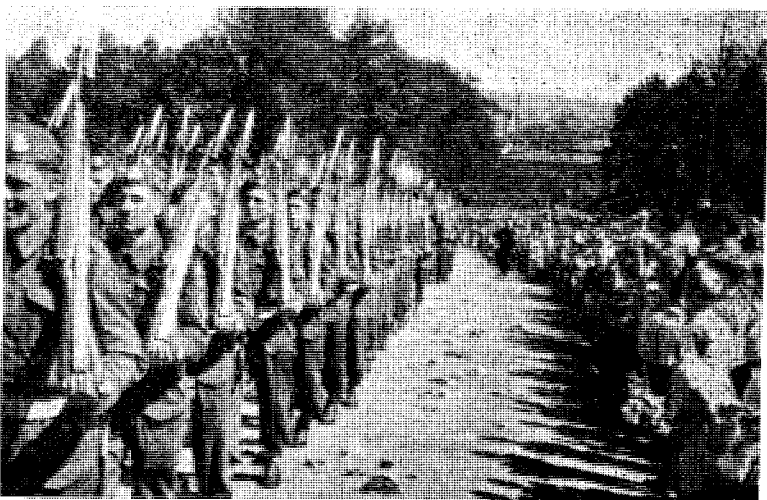
Den krigførende emigrantregjering paraderer for kong Haakon i London. Det er mange slags måter å føre krig på.

Farmand har 11. mars 1967 et brev fra Alf Larsen til en NS-venn, hvori Larsen om dette aktuelle emne anfører at han «har kritisert rettsoppgjøret på det aller skarpeste». Samtidig kritiserer han imidlertid NS fordi de gjorde opprør og «det var borgerkrig». Så originalt er vel det emne aldri blitt definert.

Hewins har i boken om Quisling, nylig utkommet på norsk, også kommet inn på rettsoppgjøret. Larsen omtaler også Hewins. De er enige om rettsoppgjøret. Herom skriver Hewins: «I motsetning til rettsprinsippene i den vestlige verden og til praksis i andre befridde land. Det essensielle ved den saken at Norge hadde kapitulert (overgitt seg jfr. Art. 35 i Norsk Lovt. 1910 s. 498) og nedlagt våpene er at Norsk eskilregjering oppholdt seg i London da 6te utgave av «International Law» utkom og preget Kongens men ikke regjeringens virke i eksil. Deri anføres — som i tidligere utgaver — det som er folkerettslig verdensoppfatning. Jeg siterer fra første bind, utgitt i 1906 av Oppenheim: «En hvilken-somhelst handling i strid med

en kapitulasjon ville bety «et internasjonalt rettsbrudd» hvis en krigførende regjering ga ordre dertil, en krigsforbrytelse uten en slik ordre» (s. 242 i bind II). Det samme anføres om våpenstillstand (s. 252), og er den total — som norsk kapitulasjon og våpenstillstand var — så gjelder våpenopphør hele landområdet og alle stridskrefter. (s. 244) Det har fått sin internasjonale anerkjennelse i Haagkonvensjonens landkrigsreglement Artikkel 37 (Norsk Lovtidende 1910, s. 498): «Den indstiller overalt de krigførende staters krigsoperasjoner».

Denne folkerettslige oppfatning gir ingen mulighet for å anerkjenne norsk rettsforbrytelse, og kritikken er dominerende fra England (bl. a. Hewins) U.S.A (professor Unstad og flere norsk-amerikanere), Tyskland (bl. a. prof. Hubatsch, som i 1963 utga en hel norgeshistorie på tysk). Også Sovjet ved Molotov avviste Norge ved erstatningskonferansen fordi Norge ikke hadde vært krigførende. Det samme fremgår av «Kong Haakon VII Taler» (1947), utgitt med Kongens anerkjennelse. (Forts. side 6)

En britisk brigade overtok som de nye okkupanter i mai 1945

Terbovens kommissarvirke i Norge

Og spillet bak kulissene med norske hjelpere mot Quisling

En dag i februar 1942 fikk Hitler et budskap som gjorde at han på stående fot trakk tilbake utvisningsordren for Terboven fra Norge.

Men tilbakekallelsen av ordren var ikke endelig, bare inntil videre og med visse forutsetninger. Terboven var kommet i en lei klemme. I sitt brev med å sette Quisling utenfor for å oppnå frie hender i Norge, hadde han tidligere hatt de ledende generaler i Wehrmacht med seg, men dette hadde endret seg av flere grunner.

Den ene var utbyggingen av Norge. Etter krigen mot Russland fryktet Hitler den overhengende fare for at vestmaktene i fellesskap med Russland ville gjøre invasjon i Norge og opprette en ny krigsfront i Skandinavia og dermed også berøve ham malmen fra Kiruna og Fosdal, kobberet og svovelen fra Sulitjelma, Orkla og Røros og kanskje cellulosen, nitraten og nikkelen fra Syd-Norge. Alt dette var livsviktige ting for krigsførslen.

Forsvaret av Norge måtte av den grunn forseres og landet utbygges hurtigst. Arbeidet var i full gang. Sørlandsbanen fram til Stavanger, Rørosbanen ombygges til normalspor, Nordlandsbanen skulle fram, veier forbedres og nye veier bygges så det ble framkomst og samband overalt, Bergenhalvøya, Ålesund og Nord-Norge knyttes til landets veinett. Telefon og telegraf utbygges.

For å skåne det norske folk for å bli fratatt sine hus, måtte flere tusen brakker og hus bygges for den tyske krigsmakt, og så kom anlegg av flyplasser og ca. 90 festningsanlegg langs kysten. Dertil en mengde kaier og havneanlegg i tillegg til de kjempesvære ubåtbunkere i Bergen og Trondheim.

Men dette var ikke alt. Göring hadde tidligere gått inn for industrireising i Norge bygd på fossekraften. Han tok særlig sikte på lettmetaller, aluminum og magnesium, men også andre nødvendige ting, og overlot til tyske konserner å greie dette. Fosser ble utbygget og kraftverk reistes og industrireisingen med nye fabrikker og utvidelser av gamle med nye moderne maskiner gikk med kjempeskritt.

Dette krevde en armé av arbeidere. Det arbeidsledige Norge fikk plutselig en gullalder med arbeide og god fortjeneste. Advokater, arkitekter og ingeniører fikk dertil en stor tid hos tyskerne.

A-partiet hadde med sin politikk innfridd sitt valg-

Reichskommissaren som drev sitt spill mot Quisling og Norge hjulpet av — hvem?

løfte om hele folket i arbeide — men riktignok for tyskerne!

Til all denne virksomhet krevdes veldige kapitaler, og Terboven måtte høsten 1941 ganske enkelt meddele de militære og industrielle ledere, at Norge som hadde mistet sin handels- og fangstflåte og det meste av sin eksport ikke kunne skaffe disse summer uten at det førte til inflasjon og bankerot. Forhandlingene om den beste ordning førte til at han fikk flere motstandere.

Norges Bank finansierte denne utbygging med ca. 12 milliarder kroner, mens tyskerne av egne midler måtte skyte til over det dobbelte av denne sum for sin virksomhet i Norge.

Terboven hadde fått norsk hjelp til å bli i landet, foreløpig, men hans stilling var ytterst usikker. Hans mektigste støtter i Tyskland var blitt mistenksomme og misfornøyde, og Quisling som hadde hindret ham i å herske som han lystet i Norge hadde

trengt ham ut og var utnevnt til ministerpresident for en helt norsk regjering.

Det var ikke bare stillingen som Reichskommissar han var iferd med å miste, men hele sin prestisje. Quisling og hans makt måtte knuses, det var Terbovens eneste redning, og for å nå dette mål kunne alle midler brukes.

Quisling måtte knekkes av nordmennene, nettopp av dem han kjempet for. Det var løsningen og den eneste utvei. Sosialistene ville være gode hjelpere i dette med sin mangeårige innpiskede hets mot ham, og nu hadde Terboven også sikret seg andre hjelpere.

Men hjelpen måtte kamoufleres godt, og i begge parter interesse kamouflertes den så drastisk at samarbeidet for alt folket så ut som fiendskap. (Når tiden var inne håpet så begge parter å kunne lønne den andre som fortjent.)

Terboven hadde et effektivt middel til å gjøre Quisling upopulær. Han kunne

(Forts. side 8)

Britiske commandsoldater (derav noen nordmenn) berjer på Måløy.

Det sørgelige rettsoppgjøret - -

(Forts. fra side 5.)

nelse av W. P. Sommerfeldt og av skriftvekslen mellom Kongen og ambassadør Collier i 1946 om norske frivillige i britiske stridskrefter. Skriftvekslen avsluttes med Kongens utsagn: «mine landsmenn deltok i de britiske krigsanstrengelser så langt det var mulig». Skriftvekslen er offentliggjort i de norske aviser bl. a. i Aftenposten 20. sept. 1946, men Høyesterett fortsatte allikevel med sine dødsdommer og andre umenneskelige dommer.

Skriftvekslen var Norges og Englands offisielle diplomatiske uttalelse for ingen norsk statlig deltagelse under annen verdenskrig, med virkning slik jeg har sitert foran fra «International Law». Kongen hadde vært med på og bemyndiget Trygve Lie til å underskrive tre likelydende avtaler 16. mai 1944 med de allierte, Storbritannia, U.S.A. og Sovjet om alliert okkupasjon av Norge etter den tyske okkupasjon. Et okkupert land kan ikke være krigførende. Det kan iflg. «International Law» bare helt selvstendige land og deri anføres også at Norge ikke var alliert. Avtalen med de allierte omfatter «sivil administrasjon og jurisdiksjon i Norske områder befridd av allierte styrker». Altså ingen felles krigføring med Norge. En så ydmykende behandling som dobbeltokkupasjon fra begge de krigførende er utenkelig overfor en alliert, og ble ikke noe annet tysk-okkupert land tildelt etter den annen verdenskrigs slutt. For Norge ble den allierte okkupasjon etablert 8. mai 1945 ved tysk totalokkupasjon til de allierte, ved et britisk armekorps. Norge under alliert okkupasjon varte til medio 1946. Da først oppga britene sitt fengsel på Akershus. Jfr. Stortingsmelding nr. 64-1950, bilag I, s. 11-12.

Enda viktigere enn norsk utelukkelse fra krigføring, er avtalene 16. mai 1944 for norsk jurisdiksjon, som ved pkt. 5, i analogi med Haag-regl. Art. 43, fastslår for handlinger under okkupasjonen norsk lov og norske kompetente myndigheter. Dette ble vedtatt av eksilregjeringen selv, men den anså seg allikevel ikke bundet derav og utga etterpå anordninger av motsatt innhold, således landssvikanordningen av 15. des. 1944 og eksil og provisorisk anordning om «rettergang i landssviksaker» av 16. februar 1945, en særlov, som i anordnings form opphevet den eneste kompetente myndighet iflg. norsk straffeprosesslov i lagmannsrettdom-

mer, var den demokratiske jury, som i enrom avgjør skyldspørsmålet. Juryen ble opphevet ved justisminister Wolds energiske innsats under motstand innen regjeringen. Også England og U.S.A. har jury. Der gjør ikke prestisjen seg gjeldende. Norsk rettsoppgjør viser hvor færlig den er. Iflg. Sovjetavtalen trådte de likelydende bestemmelser i kraft ved undertegningen 16. mai 1944. Høyesterett regnet i midlertid 9. aug. 1945 ved kjennelse i Haalandsaken med at Norges krig fortsatte helt til den nye okkupasjon begynte 8. mai 1945. Den ble benevnt og betraktet som Norges frigjøringsdag.

Domstolene satt følgelig og dømte i et okkupert land uten å ane det og uten å ane noe om den totale kapitulasjon og våpenstillstand og avtalene med de allierte av 16. mai 1944. Heller ikke ante Høyesterett 9. aug. 1945 at Stortingets samlede presidentskap to dager før, 7. august 1945, enstemmig avgjorde at «Elverumsfullmakten» aldri hadde eksistert. Det fremgår av Dokument nr. 2 (1945) og Dokument nr. 5 (1945), men de ble tilintetgjort, og stortingsreferatene for bl. a. møtet 9. april 1940 på Elverum ble oppbrent for det vesentlige. Bare bevart for en del som forfalskerne anså passet til deres eget øyemed, nemlig fullmakt for regjeringen til lovgivningsrett. I 1945 protesterte noen stortingsmenn mot at regjeringen hadde fått noen fullmakt i 1940. Derfor fikk presidentskapet sitt undersøkelsesoppdrag og påviste at der istedenfor en rett for regjeringen til å gi lover av Stortinget ble gitt direktiv til regjeringen om å respektere Grunnlovens § 17, som gir Kongen rett til under Stortingets fravær å «give og opheve Anordninger, der angaa Handel, Told, Næringsveie og Politi. Dog maa de ikke stride mot Konstitutionen og de af Stortinget givne Love». De (anordningene) «gjælde provisorisk (midlertidig) til næste Storting». Grl. § 49 bestemmer tillike: «Folket udøver den lovgivende Magt ved Stortinget».

Sannheten kommer alltid frem. Men selv om der hadde foreligget en delegasjon fra Stortinget til regjeringen, hadde ikke det reddet rettsoppgjøret. «International Law», 7 utg. II, s. 264 uttaler: «Det er opplagt at et okkupert lands kriminallover vedblir å gjelde medmindre de er opphevet av den okkuperende makt». Hverken tyske eller allierte okkupanter foretok endring eller opphevel-

se av norsk alminnelig eller militær straffelov eller straffeprosessloven. Det var nettopp ved de lovene og forhandlinger under tysk okkupasjon at eksilregjeringens ondskap slo ut i den unorske dødsstraff og ved å gjøre medlemskap i et offisielt godtatt politisk norsk parti, «Nasjonal Samling», til krigshjelp mot Norge for fienden (strfl. § 86). NS medlemmer kunne som et — endog norsk godtatt fellesskap — ikke straffes etter Artikkel 50 (lovt. 1910, s. 501), en kollektiv straff og kollektiv erstatning som seierherrenes domstol i Nürnberg ikke anvendte fordi den var rettsstridig og umenneskelig.

«International Law» uttaler også i 7. utg. II, s. 616: «Okkupantens disposisjoner i henhold til Art. 43 er legale» og «Dette må ikke bli ignorert av den legitime regjering etter at den igjen har tatt territoriet i besittelse». Eksilregjeringen har imidlertid tross disse folkerettsbestemmelser skjont de er norske, favoriserte ved strfl. § 14. Eller så har selv justisministeren, Terje Wold, ikke kjent disse folkerettsbestemmelser. H.r.advokat O. T. Røed skrev i Rt. 1946, s. 74: «I Norge var folkeretten temmelig ukjent». Det er den fremdeles til skade for folk og land, fordi domstolene fremdeles nekter å gå med på gjenopptagelse hvor dommerne forelegges alle de av regjeringen hemmeligholdt viktige faktorer, som Høyesterett ikke kjente under Haalandsaken. Men den dag idag ansees den dommen allikevel som bindende, selv etter at stortingspresidentskapets avsløring av svindelen med «Elverumsfullmakten» foreligger kjent, hvilket tok megen tid. Hewins skriver at det norske folk er et drømmefolk, der ikke vil se sannheten i øynene. Og det lider av borgerkrigsmentalitet.

Den som først gjorde oppmerksom på norsk borgerkrig var Kong Haakon. I sin juletale i kringkastingen 24. des. 1940: «Det som kanskje smerter meg mest av alt, er den uvæpnede borgerkrig, som nå pågår hjemme i Norge» (Sommerfeldt s. 40) og Kongen maner til «samholdet mellom alle norske» (s. 41). Dette uttalte Kongen etterat hans tale 26. aug. 1940 ble virkningsløs, der han hyl-der Administrasjonsrådet, oppnevnt 15. april 1940 av Høyesterett, da landet var uten norsk regjering, og det ble godtatt av okkupanten. Administrasjonsrådet «har gjort seg fortjent av fedrelandet» som «mellomledd

mellom de nåværende makt-havere og befolkningen i Norge», altså for samarbeidet, og «opnådde å opprettholde ro og orden». Det anfører Kongen er påkrevet «for hele nasjonen».

Dette er Kongens direktiver til sitt folk som landets overhode og er i samsvar med folkeretten og legalt, mens lovøivning ville være illegalt. Det var okkupasjonslikter Kongen priste og måla i anordninger til eksilregjeringens anordninger 3. juli og 26. juli 1940 om straffebestemmelser «under den nåværende krigstilstand», som eksilregjeringen selv hadde vært med på å oppheve og dermed gjort fienden til okkupant og medkontrahent. Herom henvises til Ruges «Krigens Dagbok I (1946) s. 410: «9. juni kapitulerte jeg med de gjen-værende norske stridskrefter». s. 411: «Våpenstillstanden er trådt i kraft den 11. juni 1940». Den var undertegnet i Trondheim 10. juni 1940 av befullmektigede fra norsk og tysk overkommando, etablert ved svensk diplomatisk hjelp og ifølge Kongens og regjeringens ordre til norsk overkommando, Ruge, om å innstille fiendtlighetene. (Svenska Aktstycken, 1947, s. 302 og dok. 309).

Jøssingene og domstolene fulgte eksilregjeringens «internasjonale rettsbrudd» ved å beordre krigsplikter tross kapitulasjon m. m. og ved trussel om dødsstraff (strfl. § 86). Det var også imot avtale 24. aug. 1940 mellom de politiske partier om «samarbeide med okkupasjonsmakten overensstemmende med folkeretten» og mot Kongens tale 26. aug. 1940 om okkupasjonsplikter og befaling til Ruge om «å innstille fiendtlighetene».

Etter anordningene kom borgerkrigen. Den øket især etter snikmord på NSmedlemmer etterat medlemstallet øket med folk som forstod hva en okkupasjon betød og idiotiet med trusler og anordninger fra en rømt regjering mot Kongens påbud 26. aug. 1940. Det ble over 200 snikmord på NS-folk og på to jøder ved Skrikerudtjern. Morderne var hjemmefrontfolk. De ble frifunnet da de i Norge betraktes som helter den dag idag, mens «International Law» som nevnt regner denslags etter kapitulasjon som «krigsforbrytere». Mordene på NS ble ikke engang utforsket. **Et tydelig kriterium på borgerkrig**, som Kongen ikke var alene om å karakterisere tilstanden i Norge som 24. des. 1940. Tilsvarende kritikk og benevnelse er kommet fra norsk, svensk, britisk, amerikansk og tysk hold. På et senere tidspunkt, etter dommene, som ikke representerer straf-

ferett, bare straffelyst.

Det er en borgerplikt å få uretten opphevet. Allerede i 1945 uttalte vår store jurist, professor Jon Skeie, at det var den største lovløshet i Norges historie. Det betyr meget, for borgerkrig er hyppig i vår historie, også etter Neskongenes tid. Den mentaliteten bør veiledes, ikke styrkes ved å dyrke uretten, mens andre land søker å bøte på uretten. Hvem kan garantere at vi aldri kan få ny okkupasjon? **Folkeretten må bli folkekjent siden dommerne ignorerer den.**

Sverre Helliksen

Sovjetsoldat -

(Forts. fra side 4)

Men i Armenia har folk flest tatt vare på sine eldgamle nyttårstradisjoner og holder dem i ære den dag i dag. Fra tidlig morgen av nyttårsdagen pleier man på landsbygden å brenne en stor tykk tregren, som kaldes husets stand. I og med at granen står i fyr og flamme ansees det som tegn på at familiens lys ikke slukker. Den armenske bonden begynner nyttårsdagen fra tidlig morgen av i den tro at slik som denne dagen faller ut vil det også bli resten av året. Det første husmoren på gården foretar seg er å gå ned i fjøset og binde røde og grønne garn på dyrenes og hortenens hals og ved inngangen til stall og fjøs å henge opp et stykke rødt tøy. Den røde farve henspiller på den ønskelige fruktbarhet, mens den grønne farve er symbolet på vekst og blomstring. Ifølge tradisjonell tro skal disse farver være tegn på blomstrende liv, som med denne hilsen nyttårsmorgen vil fortsette året ut. Nevnes bør også at alle steds i huset blir det plasert alskens landbruksprodukter og matvarer og drikkevarer i samme hensikt. Gjestfriheten på denne dag har en stor plass i den alminnelige armeniers bevissthet. Folk lykkønsker hverandre på gaten og besøker kjente i deres hjem. Ungdommen henvender seg gjerne til husets eldste, som oftest bestefar for å vise den gamle sin skyldige respekt. Ofte bringer de med frukt og drikkevarer som nytes med latter og spøk i håp om at det nye år vil forløpe slik som på denne nyttårsdag.

Hvorledes er det med BLADPENGENE? Har DE betalt?

Hewins holder oppgjør - -

(Forts. fra side 2)

de generasjon, som ønsker å se sannheten i øynene hvor ubehagelig og uoverensstemmende med fedrenes løgner den enn måtte være og dertil søvndyssende, slik at man kan lære av fortiden og unngå feil i fremtiden.

For det annet viser dette usedvanlige tapre og modne brev at en sunn debatt omkring Quislingæraen har begynt i unge akademiske kretser ved et norsk universitet og at den rimeligvis vil spre seg. Et leserbrev undertegnet «Gymnasiast» i Arbeiderbladet (17. jan. 1967) sier også: «Nå skal vi skaffe oss Hewins bok om Quisling, den selges under disken i bokhandelen», og tilføyer «Vi er trette av skrytet og tyskerhetsen.»

For det tredje, så førte offentlig alarm over unge studenter interesse for Quislingstriden til et større møte i Studentersamfundet i Trondheim, som Arbeider-Avisa beskriver slik: «Møtet var rekordartet, og sjelden er en taller (Sverre Løberg) møtt med større oppmerksomhet.» Når en sosialistisk størrelse som Løberg blir mobilisert for å slå fast partilinen, så er det klart at den politiske katt er ute av sekken.

Alt for mange folk i Norge kjenner nu for mange kjensgjerninger til at Quislingmyten kan opprettholdes stort lenger og myndighetene står overfor den delikate oppgave å demme opp for den stigende strøm av motstridende offentlig mening, spesielt blant landets ungdom, ved å ignorere spørsmålet, undertrykke kontroversielle arbeider slike som mitt eget, og ved å verve betalte leiesvender til hjemme og utenlands å støtte opp om den offisielle sak. Men dette vill ikke holde. Jeg antar at minst 25 000 nordmenn har lest min bok på engelsk eller i oversettelse,

se, mens resten av folket må være klar over gjennom styrifloden av uhemmet kritikk og vedvarende overgrep mot ytringsfriheten når det gjelder boken at det er en god del sannhet i det jeg skrev. Myndighetenes hovedbekymring må nu være å avverge en undersøkelse ved en internasjonal rett av det norske etterkrigsoppgjør og dets forhold til menneskerettighetene. Langsomt, men uunnværlig demrer den sannhet at dette er en annen Dreyfus-affære i større målestokk, idet den omfatter ikke bare en enkelt mann, men ti tusener av mennesker. Bare Norges relative ubetydelighet og utenlandsk mangel på kjennskap til sproget har inntil nu hindret saken i å komme frem. Denne immunitet vil ikke vare.

En behøver bare lese det bemerkelsesverdige brev (som vedlegges) adressert til meg for å bli klar over hvor langt tvilen har spredt seg blant norsk ungdom, hvor dyktige slike unge mennesker er til å ordne sine tanker og å gi uttrykk for dem, og hvor liten sjanse det er for å avfeie dem i det uendelige.

Dette får meg til å begynne å tro at boken min ikke har vært skrevet forgjeves og til å fatte et visst håp om at Norge vil vende tilbake til Gullalderen, smykket med store navn, slike som kastet glans over Quislings generasjon og spotte de ansiktsløse og fryktomme middelmaßigheter som idag sjokker rundt i døde menns sko.

Nu da Folk og Land har begynt å sirkulere fritt i kioskene, håper jeg at dette brev vil nå et større auditorium enn den vanlige leserkrets og vil hjelpe rettferdighetens og den historiske sannhets sak et lite skritt fremover. Iallfall står det Dem fritt å bruke det i avisen.

Ralph Hewins

med hva jeg tror de ferreste tenåringer har gjort: jeg leste Innstillingen fra Undersøkel-seskommisjonen av 1945 — fra perm til perm så å si.

I siste år av gymnaset skulle jeg fremsette mine egne meninger om dette. Her i Norge må man for å få Examen Artium skrive en historisk særoppgave, min het: «9. april 1940. Regjeringens reaksjoner og handlinger.» Våre skolebøker er til sine tider preget av en smule usakelighet og fortieelse, og det ble derfor enkelte oppgjør i timene. Og det var upopulært. En annen hadde skrevet en særoppgave om Quisling på grunnlag av Norsk Biografisk leksikon. Denne oppgaven ble lest opp og jeg skulle være opponent. Selv den gangen ble det en bra debatt, i dag skulle jeg ha kjørt langt hardere.

De har skrevet en bok, «Quisling — profet uten ære». Det var den jeg ville frem til. Rot med forlegger og trykkeri kjenner De til selv. Hva verre er, boken ties ihjel her i landet. Den utstilles ikke hos bokhandlerne, avisanmeldelsene — — nå ja de er et kapittel for seg. Jeg har kun sett en eneste annonse for boken, i organet for Studentenes Riksmålsforening i Oslo. I bladet for samnorsk (les nynorsk) blir riksmålsorganet kritisert for å ha tatt inn denne annonse!

I Studentersamfundet hadde vi Hans Fr. Dahl som talte om «Fascismen i Norge — et glemt kapittel». I den følgende debatt siterte jeg Deres bok, og ble møtt av et overbærende smil. Jeg spurte om de hadde lest boken. Nei, de hadde lest pressemeldelsene — — kanskje den av Annæus Schjødt i Aftenposten: «Frekk historieforfalskning». Man kan under seg over akademikernes fordomsfrihet i aller høyeste grad.

Jeg har i det siste hatt mang en kraftig diskusjon om Quisling og landssvikoppgjøret. Svært få har lest eller over hodet hørt om Deres bok, og det er forstemmende at viljen til nytenkning er så elendig blant nordmenn og i særdeleshet akademikere. Jeg er ikke kompetent til å dømme hverken Quisling eller de som dømte ham. Hva jeg ønsker er at man nu skal se begivenhetene i et historisk perspektiv og stille seg spørsmålet om vi handlet rett i 1945 og utover. Men bare det å stille seg spørrende til dette er upopulært i Norge selv i dag.

Så et lite spørsmål. Hvor kan jeg finne opplysninger og referater fra rettssaken mot professor Skancke i 1947? Jeg er meget interessert i å følge

opp tanken hvor vidt Norge var i krig etter 9. april 1940. Bakgrunnen er de diametralt motsatte påstander De og J. Andenæs hevder. Spesielt dette som Andenæs skriver i boken «Norway and the Second World War» s. 135/36. Dessuten hvor jeg kan finne kapitulasjonsoverenskomsten i korrekt oversettelse, og andre opplysninger omkring dette kapittel.

Det er en ting i Deres bok (og andre bøker) jeg stiller meg skeptisk til. Det er hvor vidt regjeringen besluttet noen form for mobilisering. Det er to år siden jeg gikk i detalj i dette spørsmål. Men jeg kan fremdeles huske min slutning. Den bygger på det faktum at Koht, Ljungberg, Hatledahl, Laake osv. i Innst. til Undersøkelseskom. har hver sin versjon av dette «vedtaket». Av dette trekker jeg min lille private hypotese at mobiliseringen var diskutert i regjeringen, men at noen beslutning ikke ble tatt. Den oppfatning av «vedtaket» som Koht og Ljunberg har er heller ikke forenlig med mobiliseringsordningen av 1935, men det er en annen sak. Derimot har vi det faktum at «vedtaket» er grunnlovstridig idet det er Kongen i statsråd som bestemmer krig og fred i dette land. Enda mer interessant blir det når Andenæs i «Norway and the Second World War» bruker den samme paragraf til å forsvare det standpunkt at Norge var i krig etter 10. juni 1940. 9. april kan man påberope seg nødrett, det kan man ikke i juni, og hvem hadde Generalstaben fått tillatelse av til å undertegne en kapitulasjonsavtale? ? Koht mener at full og åpen mobilisering ble vedtatt, men det er vel pent sagt sludder. Regjeringen — og Koht — hadde vel øyne og ører selv 9. april, og kunne vel selv se der de reiste at noen mobilisering hverken ble utbasunert eller foretatt.

En tanke som har opptatt meg er det hypotetiske tilfelle at Quisling ikke hadde proklamert seg selv til statsminister. Hadde den norske regjering tenkt på hva dens motstand (flukt) kunne ha ført til? Hvilken garanti hadde vi for at Hitler ikke ville bli rasende over at regjeringen og Kongen var unnsloppet og at han derved lot det bli en «polsk» løsning i Norge? I så tilfelle hadde det blitt skjebnesvangert for vårt lille land.

Jeg besøkte Deres land i 1964. Det er en opplevelse som har satt seg i minnet og som jeg gjerne vil nevne. Utenfor Tower of London sto det en gruppe ivrig diskutende. En herrei 40-årsalderen påsto at Deres kongehus skulle avsettes og republikk

CROSSISTPRØVER

Noen få sveitsiske luksurer — kun kjente toppkvalitets urverk — selges nå for ½ pris. Urene har kun vært nyttet som grossistprøver, er helt nye, og har ikke vært på hånden full returret i 14 dager.

OBS!
Kan ligge i sjø vann i 30 dager

Nr. 505 25 steners Super-Automatisk herreur Dette fantastiske luksurus har det fineste sveitserverk med 25 stener, Incabloc støtsikring, 100 % vannnett. Forsølvet urskrive m/selvlysende tall eller punkter. Splintskikert glass og ubrekkelig fjær. Upåvirkelig av magnetiske strømminger samt kulde og varme. Ekstra flott kasse i edelstål eller 14 karat gulldouble. Et toppur med de aller siste forbedringer. 5-års garanti. Pris før kr. 420,—. Nå kr. 199,—

Samme ur med vanlig opptrekk med og uten dato for dame og herre. Før 280,—. Nå kr. 148,—. 5 års garanti. 100 % vann- og støtsikkert.

Dame luksurus i ekte gull 14 karat gullmedmerket 585, toppkvalitet med SAFIRGLASS og INCABLOC støtsikr. 1 års gar. Før kr. 390,—. Nu kr. 195,—

Gjækur før 119,—. Nu kr. 59,85

SWISS IMPORT A/S

Ur & Optik en gros.
Jonsvollsgt 1 Tlf. 33 568, Berg.
Send meg
Navn
Adr.

SEND MED ANNONSEN

F. & L. 15/4

innføres! En dristig påstand i England skulle jeg tro. Men han ble møtt av argumenter, stort sett saklige, og ingen kjefte i munnen på hverandre. Hverken sinne eller følelser fikk ta overhånd. I Norge idag, 22 år etter krigen, kan mine landsmenn ikke tåle forsvar eller en smule sympati for Quisling og andre «landssvikere». Jeg må si jeg gremmes!

Nu er De, mr. Hewins, kanskje lei av både meg og mitt brev som er blitt lenger enn jeg hadde tenkt. Men jeg ønsket å skrive dette brevet. Jeg ønsket å fortelle Dem at Deres bok blir lest her i Norge, at den vekker tanker, at den skaper debatt — — i hvert fall inne i den enkelte. Jeg håper De har fått flere brev som dette, fra mennesker som tidligere har hatet Quisling og hans medløpere, og som nu har begynt å tvile eller hvis tvil er blitt til overbevisning. Jeg er ennå ikke overbevist om at alt De skriver i Deres bok er rett, det vil ta lang tid før jeg kan ta stilling til alt, tid til å tenke, til å sammenligne med andre forfattere, sjekke kilder. Alt dette tar uhorvelig lang tid for en som har realfag som studium, og som dessuten har et hardt studieoppgjør.

Takk, mr. Hewins, for Deres bok, den er et uvurderlig bidrag til litteraturen omkring denne epoke. Kanskje dens største verdi ligger i at den opponerer, og at opposisjonen kommer fra en utenforstående.

Brevet fra den unge student

Mr. Ralph Hewins

Jeg tillater meg å skrive på norsk da jeg har forstått det slik at De taler og skriver norsk.

La meg først si noen ord om hvem jeg er. Jeg studerer realfag ved Universitetet her. I flere år har jeg interessert meg for Norges historie i mellomkrigstiden, under krigen og det rettslige oppgjør vi hadde etter krigen.

Som de fleste andre på min alder fikk jeg Quislings og NS' landssvik inn med morsmelken. Et snev av tvil kom det i dette bildet i

1960. I april den gangen hadde vi minneprogrammer og i avisen sto det meget å lese om hva som skjedde i 1940 osv. Etter å ha lest avisene og studert et båndopptak av det store radioprogrammet 9. april fant jeg ut at jeg ville studere dette nærmere. Mitt hat til Quisling og NS var soleklart, bl. a. idet jeg hadde mistet to slektninger under krigen.

Det første som gjorde meg nysgjerrig var regjeringens handlinger 9. april 1940. Høyre-ekstremisten Anders Lange fyrte også opp under min tvil her. Jeg satte igang

Terboven —

(Forts. fra side 5.)

forlange forordninger satt i verk i Norge, og når det ble gjort fikk Quisling og hans styre skylden, selv om de både avdempet og trenerte påbudene. Men midlet hadde vist seg brukbart, og nu ble det satt i system og anvendt med full styrke.

Han, Terboven, skulle nok skaffe seg renomé og vise all verden at nettopp han kunne gjennomføre den rette okkupasjon i Norge. Men for dette måtte han bli kvitt Quisling og hans regjering og ha friere hender, noe hennemot protektorat og med ham selv som satrap. Da skulle dette kolonifolket få vite hva en tysk okkupasjon egentlig var. Så sikker var han i sin sak at han betrodde noen av sine nærmeste medarbeidere sine planer.

De nordmenn som arbeidet for England hadde instruks om å lage kaos i landet, ødelegge matproduksjonen og transporten så det ble hunger og uroligheter, og de agiterte og saboterte for det mål. Dette skulle binde tyskerne og åpne mulighet for alliert angrep på Norge.

Når Quislingregjeringen hindret dette, skaffet den seg uforsonlige fiender, og det tjente også Terbovens sak. Nordmennene måtte bare få ødelegge hverandre og seg selv.

Han hadde også bruk for en viss uro i landet, men på et annet felt. Og han slo til straks. Da han hadde fått satt lærerstriden igang og dermed arrestasjon av en hel del lærere rundt om i landet planla han å sende dem til arbeidsleirer i Polen. Dette fikk Quisling i siste øyeblikk forhindret, og istedet sendte da Terboven dem til Kirkenes. Og så sattes igang en formålstjenlig underjordisk hets om at det var Quisling og NS' skyld at de ble sendt dit, enda Skancke hadde gjort hva han kunne for å hindre det.

Men Terboven konstaterte at episoden skapte den uro han trengte, i Norge, og at samarbeidet med hans hjelpere var brukbart.

I april 1942 kom en ny episode. Etter det mislykte engelske Måløyraid med 8 krigsskip og Lofotraidet med 17 krigsskip uten mulighet for å kunne sette seg fast på norskekysten, planla engelskmennene å skaffe seg et bruhode på kysten med sabotører og våpenlager i fiskeværet Telavåg på vestsida av Sotra syd for Bergen. Tyske vaktpatruljer var oppmerksom på at noe mistenkelig foregikk der ute, og da to tyske politimenn skulle un-

dersøke dette, ble de skutt av sabotører da de gikk iland. Wehrmacht slo da øyeblikkelig til og fant store våpenlagre og sabotasjemateriell. Etter ordre fra Terboven ble stedet brent og befolkningen arrestert og evakuert, mennene til Tyskland og kvinner, barn og gamle til en ungdomsskole i Hardanger.

Skjønt Telavåg var en regulær krigshandling som kom under krigens lov, var Terbovens stilling ennå så usikker, at han ble avkrevet en redegjørelse for sine handlinger og straffeutmålinger i Norge. Det gjaldt henrettelser i Oslo, dødsdommer i Stavanger og andre steder, hans konsentrasjonsleirer og lærertransporten nordover, og spesielt brenningen av 14 hus i Lofoten og 60 hus i Telavåg.

Terboven kunne da meddele, at han ikke i noe tilfelle hadde gått utenom de utredninger og betenkninger anerkjente norske jurister hadde gitt ham om okkupasjonsmaktens rettigheter og plikter, og henviste til den inngående utredning han hadde fra den norske høyesterettsdommer Erik Solem.

Med dette var hans motstandere maktesløse. Når norske jurister så det slik så Erik Solems betenkning til Terboven ble utgitt som bok en tid etter krigen, og i anmeldelsen av den ble det skrevet, at utredningen av praktiske grunner var endel forkortet og revidert. Ser man det.

I påsken kunngjorde storparten av prestene at de «nedla sine embeter», og så kunne Terboven fortsette i Norge.

Det var i denne tid at det ble opprettet ryktesentraler i en rekke norske byer, og med den uttrykkelige veiledning: Bruk løgner.

Fra disse sentraler ble det daglig med faste kurerer sendt formålstjenlige rykter til butikkbetjening, kontorpersonale, transportfolk m. fl. for å spredes blant folket. Ryktene var korte, så de kunne utbroderes etter ønske og skulle alltid hviskes som en stor hemmelighet, da var de selvsagt veldig pålitelige og dyrebare og spredtes dessto hurtigere som en gudsens sanning eller viktig parole.

Det utviklet seg etterhvert til en omfattende hviskekampanje og et flommende rykteraseri over landet med små selvsagte utfall mot tyskerne og oppmuntrende seiersbulletiner fra London, men i hovedsaken var de alltid en snikende, ondsinnet hets og løgnpropaganda mot Quisling og Nasjonal Samling. Terbo-

HETSKVERNEN MALER

Også kinoene i Oslo følger naturligvis trofast med i hetsgaloppen. DAGBLADET beretter om filmen på Edda og Eldorado «Quiller — rapport fra Berlin» at «det hele utspiller seg i Vest-Berlin, naturligvis, med Wohlstand og Wirtschaft på alle kanter, og hvor Quiller ankommer for på nærmere anvisning å sprengte en ny-nazistisk liga.» Så oppskriften er jo i orden og filmen er dertil produsert i England, hvor en jo må søke Wohlstand og Wirtschaft på det hvite lerret. Interessante er ellers Dagbladanmelderens refleksjoner omkring spionasje, spesielt på bakgrunn av den glorifisering som bl. a. DAGBLADET har laget av bøker og film om et individ på Sørlandet som spilte kamerat med NS-folk for å kunne drive spionasje farefritt. Vi siterer: «Erkjennelsen av spionasjen som en dypt gemen profesjon, også når det utøves på våre vegne. Spionen er blitt en anti-helt som gjør den beskitte, men for «vår» side nødvendige jobben.»

NANSEN-FILMEN

som skal lages i russisk-norsk produksjon står nu foran virkeliggjørelsen og Knut Wigert er utpekt til å spille hovedrollen. Derimot hører vi ingenting om hvem som skal spille Quislings rolle. For det kan da ikke være meningen å lage en film som bl. a. skildrer Nansens humanitære arbeide i Russland under hungerkatastrofen uten å ta med den mann som gjorde arbeidet i marken?

RENT BORD

er det gjort i de siste rester av kommunistorganet FRIHETEN, idet redaktør Jørgen Vogt har fått sparken fordi han ikke er tilhenger av «kulturrevolusjonen» i Kina. Samtidig har bladet gått over til å bli ukeavis. Snart kan vi vel ønske det kollegialt velkommen som fjortendaglig publikasjon. Når en tenker på hvor omsvermet de røde herrer var i 1945 da både generaler og andre gode borgerlige kurtiserte dem og de hadde en solid posisjon i Stor-

ven fulgte nøye med i trafikken.

Gjett hvem som drev ryktemakeriet.

X.

tinget, så kan man idag med sannhet si: Sic transit gloria mundi!

*

IHERDIG JEGER

Den iherdige jødiske «nazijeger» Simon Wiesenthal i Wien akter tydeligvis ikke å bli arbeidsledig. Det var han som i sin tid stod bak bortførelsen av Eichmann fra Argentina, men nu er det større vilt han er ute etter. Han påstår fremdeles iherdig at Martin Borman lever, og det samme skal gjelde gestaposjefen Heinrich Müller og konsentrasjonsleirsjefen Richard Glucks. Bortsett herfra, sier han, er 16 000 «stornazister» på frifot. Så han akter tydeligvis ikke å bli arbeidsledig, men kan sikkert fortsette i sin rimeligvis godt betalte jobb som menneskejeger. Det ville da også bli et savn for verden om en ikke hørte Wiesenthal skrike ut hver uke (med behørig gjengivelse i DAGBLADET og lignende organer) at Bormann lever!

*

ATOMMONOPOLET

Gammelkansleren Adenauer pleier vanligvis å få god presse i Norge eftersom han jo har vært bedre franskmann enn tysker, men det han sa under sitt besøk nylig i Italia forties pussig nok i norsk presse: «Europa er idag i større fare enn de fleste mennesker forestiller seg. Sovjetunionen og USA forhandler for tiden om å skaffe seg monopolrett på atomvåpen. Den traktat de har utarbeidet utgjør den størst tenkbare fare for verdens øvrige nasjoner, og spesielt for de europeiske, som helt kommer til å miste sin politiske innflytelse og bli totalt maktesløse. Traktaten kommer til å gi Sovjet fullstendig kontroll over Tysklands atomanliggender. Vest-Tyskland og andre vesteuropeiske nasjoner kan derigjennom gjøres økonomisk avhengige av Sovjet. Dette kommer til å bli likelydende med undergangen for et forenet Europa.» Ved en annen anledning karakteriserte han ikke-spretningsavtalen som «en ny og verre Morgenthauplan», som betyr at «det europeiske kontinent stilles under kontroll av to ikke-europeiske stormakter, og det er i bunn og grunn en langt farligere, mere utpekulert, ja man kan si rent djevelsk plan.» Det er ikke rart at også lillebror Lyng er en varm tilhenger av den.

RUBINSTEINPISTOLEN

Mens striden går videre i USA om Kennedymordet (Også i den sak var som kjent FOLK OG LAND noen år forut for sin tid), så har arvingene til bordellverten og Oswaldmorderen Rubinstein (Ruby) gjort krav på å få utlevert fra nasjonalarkivet i Washington mordpistolen. Deres advokat anslår samlerverdien av den i USA til 400 000 kroner.

*

Arkitekt

HUSTAD

Bærumsvn. 5 — Ø. Ullern
Telefon 55 61 29 — Oslo

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2
Tlf. 44 75 54

KRISTNE VENNER

Har du lyst til å treffe gamle venner i et åpent miljø? — *Kristne Venner* møtes den første fredag hver måned i Collettsgate 43. Etter en tale er det bevertning og anledning til selskapielig samvær.
Møtetid kl. 19.30.

Vask, maling,
tapetsering,
mønstermaling
RIMELIG

1. KLASSES FAGMANN

— Telefon 26 55 30 —

FOLK og LAND

Kierschowsgt. 5, Oslo 4
Telefon 37 76 96
Boks 3214 - Sagene

Ekspedisjonstid: Tirsdag til
fredag fra kl. 10 til kl. 15.
Mandag og lørdag holdes
kontorene stengt.

Redaktør Melsom kan bare
påregnes truffet etter forut-
gående avtale.

Abonnementspriser:

Kr. 40,— pr. år, kr. 20,—
pr. halvår i Skandinavia
Utländet kr. 25,— pr. halv-
år. I nøytralt omslag in-
nørlands: Kr. 50,— pr. år,
kr. 25,— pr. halvår.

Løssalg kr. 1,—.

Bruk postgiro nr. 16 480.

Utgiver A/S Folk og Land

Viking Boktrykkeri